

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu naše stvari, a s nalogom sve pokrivati". Narodna poslovica.

Iskluzivno svakeg utorka i petka
u podne.

Netakani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netakaju, a nefrankirani neprimaju. Predplata se poštarnicom stoji 12 K u obće, 6 K za seljake na godinu ili K 6 —, odn. 3 — na pol godine. Izvan carevine više poština.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste. Uredništvo se nalazi u ulici Giula br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svake dva dana od 11—12 sati prije podne.

Oglasi, priposlana itd. Nakladi i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru. Novci za predbrojbu, oglašje itd. lažu se naputnicom ili poloznikom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana ne piše o reklamacija.

Čakovnog računa br. 347.849.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pristran sud.

II.

Prevladalo je na istarskom saboru kazao je dr. Rizzi, da se taj vlada nikada neobazire na glasove većine. Ta većina stvara zakon za zakonom, kojim se ne daje previše potvrde. Svaki čin sabora izpituje vlada sa stanovništa programa, želja i zahtjeva manjine. Za vladu nepostojeća većina. Odatle slijedi, da postaje zakonodavna moć sabora pravom varkom, jer se na tom polju nemože učiniti ništa, što nije po čudi vladi i čim se neslaže manjina. Tako ne bijaše primjerice 15 zakonskih osnova, prihvaćenih u dvih posljednjih zasjedanjih potvrđeno, dočim su ležale sve ostale sve do nedavna neriješene. Jedini razlog, što nebijahu potvrđene, leži u tom, što bi te zakone imala provodjati jedna autonomna oblast talijanska. Govornik se pita: nebi li bilo vrijedno promisljati o tom, da se napusti institucija, kao što je sabor, koji stoji toliko izbornih borba, toliko žrtava na vremenu i razumu izabranih, toliko troškova porezovnikom — pak sve badava; nebi li se možda moglo izručiti upravu mrvšvog imetka pokrajine i poslove zemaljskog odbora vladi.

Pritužba zastupnika Rizzi-a, da se vlada neobazire na glasove većine, nabacjena je za šire občinstvo, ali neima nikakva temelja. Svakomu je ho poznato, koji prati narodnostnu borbu u Primorju u obće, a napose u Istri, da se je vladajući sustav u Primorju upravo stopio sa željama i težnjama talijanske stranke.

Tomu sustavu imadu zahvaliti Talijani svoje protuzakonito gospodarstvo a mi naše nepridono i nezaluzeno robstvo; tomu sustavu imadu jedino zahvaliti svoje mandate na carevinskom vieću talijanski zastupnici Rizzi i Bartoli, koji su

PODLISTAK.

S kojih razloga gube mnoga djeca volju za nauku, a po dovršetku nar. škole zanemare knjigu i daljnju obrazbu. Kako da se tome doskoci?

Piše: Veljko.

(Nastavak).

Dom, dom, to je često puta najjači, najveći i teško svladani protivnik škole. Majko, oče! Ljubite svoju djecu, ali ne majmunski, već razumno; pazite na sve ono, što izlazi iz ustiju vaših pred djecom; pazite na vlastito vaše ponašanje pred njom; pazite, napokon, na sve, čim bi se samo za čas mogli da u srca vaše djece usadite, i utirete put krivom i nevaljalom uzgoju, jer znate, da je duša dječija, kao neka vrst magnetska, koja i najstarije stvarce prikuplja k sebi, te ih mukom odpušta od sebe; pazite, da, te pri tom imajte na pameti, da će vas ona jednoga dana u svem i svućem zamijeniti; pa nemojte, da vam budu jednom spočitavala i s prezirnom spominjala, možda već u grobu trule vaše kosti — vaš pe-

punim pravom zaslužili častni naslov zastupnika c.-kr. vlade u Primorju.

Istina je, da je stvorila saborska većina u istarskom saboru mnogo zakona, kojim je vlada zanekala previšeju potvrdu, nu ona nije toga učinila iz neprijateljstva do te većine, i još manje radi saborske većine. Talijanska saborska većina prihvaćala je zadnjih petnaest godina tako zlobno-smišljenih zakonskih osnova, da su svakomu na prvi mah morale pasti u oči njihove nečiste nakanе i težnje, i da je svatko morao biti unapriod osvjedočen, da tako tendenciozne, nepravedne i državnim temeljnim zakonom protiveće se krparije nemogu zahtijevati carsku potvrdu. Zar je možda mogla cesarska vlada predložiti na potvrdu one perfidne osnove o diobi naših obćina, ko što je Pazin, Buzet, Knstav itd., ili one o uredjenju učiteljskih plaća, o mirovini občinskih činovnika, o uredjenju zemaljske zdravstvene službe itd. kojimi ste htjeli stvoriti od slobodnih državljana; pučkih učitelja, občinskih činovnika, liečnika itd. praste lutke zemaljskoga odbora, ponizne sabore talijanske vladajuće svojce? Takvim i sličnim zakonskim osnovam nebi mogla pribaviti. previšeju potvrdu nijedna poštena vlada na svijetu, jer ono nebi bili pravedni i slobodoumni zakoni, nego teške verige, kojimi bi saborska većina htjela okovati pojedine staze i konačno sav naš narod u Istri.

Kao dokuz, koliko se obazire cesarska vlada na želje saborske manjine, spominjemo jedino zlogretni zakon o školskih takseh. Ta manjina podigla je svoj glas opetovno proti onom zakonu u zemaljskom saboru; njezin glas odjeknuo je u carevinskom vieću; tomu glasu pridružila se jesu sve hrvatske i slovenske občine Istre, slalo se deputacije amo i tamo, pisalo se i govorilo javno i privatno proti onom zakonu, ali sve to nije ništa pomoglo, jer su Talijani trebali našeg novca za svoju

peo! Zao primjer radja zle posljedice, pa stoga, budite (pred djecom) kao što je vaš otac na nebesima*.

Odgajati djecu je vještina, a za tu vještinu hoće se uzgajateljima — roditeljima — dobre volje, znanja, ljubavi i takta.

II.

I eto ti tako uzgojeno diete u školu! Što da tu učini škola? Tu tek nastaje za uzgajatelja — učitelja — teška i preteška borba; borba svetlosti nad tminom; borba pravoga uzgoja nad krivim! O, to su prave Tantalove muke, jer nema gore stvari ili ispravljati ono, što je netko dozele krivo gradiu. Tu svladati i pobijediti održati značilo bi bi biti herojem! Nu, a zar da ga i dalje ostavimo tako, zar da sažalo sažmimo ramenima i tronuću pogledamo ono biedno diete, rekavši mu: sinko, zlim si putem prošao, — zlo ćeš i svršiti! Pa bi li ti bilo nama, i uzgajatelju od koristi! O, ne! — Ne! Dakle ne malaksajmo, nego sakupimo sile u junacke žile, ne bi li spasili tu biednu dušu!

S takvom djecom treba da je učitelj teoma oprezan, požrtvovan; on im valja

prkos-gim nazivaju u djavolske svrhe razharođenja našega naroda.

Tako se eto obazire cesarska vlada na molbe, jank i plač narodnih zastupnika, naših občina, ogromne većine pućanstva naše pokrajine!

Ako je dakle zakonodavna moć našega sabora postala pukom varkom, kriva je jedino saborska većina, koja hoće, da stvori od zemaljskog sabora zakonodavno tjelo, posve podređeno talijanskomu političkomu društvu. Ovo društvo smuje i stvara zakonske osnove, koje sabor objeručke prihvaća, pak onda šalje na potvrdu nimoilazeć svako pravo i svaku pristojnost i bacajuć pod noge iste državne temeljne zakone. Pa još imaju obrazu tužiti se na pristranost cesarske vlade i na nemoguć zakonodavnog tiela Istre!

Nipošto nestoji tvrdnja zast. Rizzi-a, da je jedini razlog, što nebijahu mnogobrojne saborske osnove istarskoga sabora potvrđene, taj, što bi te zakone imala provodjati talijanska autonomna oblast. Zaniekanje potvrde rećenih osnova leži jedino u tom, što nebijahu stvorene ni za kulturni ni gospodarski napredak naše pokrajine, već jedno u stranacke, narodno-političke svrhe vladajuće svojce — a na moralni i materijalni zator većine stanovništva zemlje. Potvrđiti takve zakonske osnove značilo bi zatući svako čuvstvo pravednosti — značilo bi poćinili politički zločin najružnije vrsti na čitavom jednom narodu. Takvi zločini osvećuju se obično najprije na onih, koji je poćine.

Da, i mi smo više pula o tom promisljali, da bi bilo vrijedno napustiti instituciju, kao što je sabor, koji stoji toliko izbornih borba, žrtava na novcu, vremenu i razumu, ali mi smo do toga došli uvijek s drugih pretpostava, nego li su one zast. Rizzi-a.

Njeza ozlovoljuje neuspjeh u zlu, dočim smo mi siti zala, koja poćinja talijanska saborska većina na našem narodu.

da nadomjesti i oca i majku; on treba pako da izbjegava sve, a ma sve ono, čim bi mogao ići u susret onom obiteljskom uzgoju, dapače on mora uložiti sve svoje znanje, te sva uzgojna sredstva, ne bi li spasio ono biedno stvorenje. Stoga prva, a i najpreča budi dužnost svakoga uzgajatelja, steći ljubav djece, predobiti za svoju stvar! Pokazi im da ti njih ljubis, pa će i oni tebe ljubiti! Pokazuj se prama njima mio i blag; neka u tvojem pogledu ne vide nikada mrkog oblaka, pa i ako te zvonca školsko u tvojoj ljutosi kod kod koje zateče, to nasloju u školu doći vedra duha. Blagom riečju, a ne šibom, vikom ni mrkim pogledom steći ćeš ljubav djece, pa ta ljubav će te i onda pratiti, kad budu oni — tvoji gojenci — ostavili školu i zaplovili u široki i čaroliki svijet. Takva ljubav uroditi će dobrim plodom: Šiba, pogrdne rieči i druga slična „sredstva“ njesu kaadra, da upale ljubav u srcu djece prama uzgajatelju; njima se samo protivno postizava: — mrvnja i robska poslušnost, koja nije nikada niti će uroditi dobrim plodom, — ona je časomitna!

Osim toga trismo se dobro prosuditi svoga uzgajatelja; upoznati njegovu ose-

Naša saborska većina zabavlja se previše situacijama razbijajuć si neprestano glavu tim, kako bi nas čim prije duševno i materijalno uništila, i radi toga postaje nesposobnom za velika djela. Za takva djela hoće se naime ne samo zdravu pamet i pošteno srce, nego takodjer prave ljubavi i iskrenog poćitanja do svih onih, za koje se je znalo ili dužno raditi i koji su sudbinom privezani za istu grobu zemlje. Zastupnici naroda odgovorni su isto tako za dobro, koje nećine, kano i za zlo, koje prepuste. Članovi naše saborske većine nemogu se pohvaliti, da su kada šta dobra za suzemljake druge narodnosti učinili, dočim su nebrojna zla djela, koja su oni na našem narodu izveli, ili pustili, da se izvedu. Čitavu svoju opaku osnovu nisu dakako još izvesti mogli, i odatle njihovo nezadovoljstvo i zlovolja zastupnika Rizzi-a.

Nikad sretnije misli nego li je ona zast. Rizzi-a, da se izručiti upravu mrvšvog imetka pokrajine i poslove vladi*, nu misao ta nebijase nimalo iskrena. Zast. Rizzi izručio bi onu vlast, koju vrši i sabor i zemaljski odbor onoj vladi, koja bi prihvatila program talijanskoga političkoga društva za Istru, i koja bi imala na razpolaganje sva sredstva, da ga do skrajnosti provede. Mi nasuprot izručili bismo odmah i bez promisljanja svu zakonodavnu i izvršujuću moć pokrajine onoj vladi, koja bi bila pravedna i nepristrana, koja bi jednakom mjerom krojila zakone i dičila prava svim članovom pokrajine, koja nebi priznavala ni gospodujućih ni robućućih stranaka ili naroda u zemlji — jednom rieči: vladi poštenoj, pravednoj i nepristranoj, kojoj bi moralo biti jedino vodilo državni temeljni zakoni. Povjermo takvoj vladi sudbinu naše zajedničke domovine, pak eto nas svih zadovoljnih i sretnih.

nost po kojoj ćemo tek moći prosuditi dokle mu dopire njegova duševna snaga, te prema tome udesiti pouku — ne prema sposobnostima pojedinaca, jer to niti je u ovom slučaju moguće, a niti je to zadaća narodne škole — već prema većini. — „Uzgajatelj ljudi, treba da bude i poznavatelj ljudi“, veli Kehr. Pogoditi pravu zicu pa se prema tome ravmati, to je najpreča nužda, što ju je poznavanje*, kaže Montaigne. A kako pogoditi pravu zicu*, ako nijesmo prije dobro proučili to? Pa da, a zar nam u tom pogledu ne podaje liepi primjer sam težak, koji prije nego li će baciti sjeme — ili što posadiu, — u zemlju, ide pa razgledava, je li, nije li ona za to! Učitelj, koji ne nastoji upoznati se s duševnim silama — ako i ne pojedinca, a ono barem većine — nesamo što ne će uzgojno i naučno njegovo djelovanje uroditi pravim plodom — jer će biti gradjeno na zemljištu, koga on poznavao nije — nego i to, što će tim postupkom ugušiti sve, što bi moglo učenika potaći, da obljudi nauku, jer će doskoro uvidjeti, da ono, što mu učitelj podaje, prelazi granice njegove duševne sposobnosti.

(Nastavak).

Sjećajte se
"Družbe sv. Cirila i Metoda"
za Istru

DOPISI.

Zadar, 22. srpnja. (Zadarski neredit). Neredit, koji su se počeli zbivati u glavnom gradu pokrajine, gdje je žalibože još neprirodnim načinom uzdržana talijanska občina, jedina u zemlji, pokazali su u svom svjetu kamo su smierali, a kove težine da su morali cilu pokrajinu izazvati na odpor a pozvati i zemaljski odbor da već jednom razumije svoju zadaću. Od dugo se je doba pirila vatra, koja je tinjala pod pepelom, a izvor svega bilo je talijanaško glasilu "Il Dalmata". Svaki hrvatski razgovor, svaka skoro riječ, svaka zabava: javna, društvena, privatna pa i domaća, bila je za njega provokacija i skoro nebi bilo broja a da nebi to dehelim slovima opisavao kao provokaciju — talijanskom gradu i narodnosti te pozivao na — reakciju i na — navale. I posljedice nisu zakasnile, no na svoju štetu, jer je občina razumjela da ima pred sobom ne samo zadarske Hrvate, nego cilu zemlju, koja mora da učini kraj takvom pašovanju, pogrdam, prijetnjam i izazivanju, a da i taj maljušni kraj od nekoliko četvornih kilometara, umjetno sačuvan tudjoj ideji, mora da se stopi sa cilom pokrajinom, jer to nije kakav gradić — kolonija tudje države, kojemu se značaj nesmije promienuti u prirodni. To se mora promienuti, jer tako hoće pokrajina, jer tako hoće zakon prirode. Hrvat se neće dati zastrašiti da ga ne osvoji.

Neredi su počeli postepeno rasti, ali i bez stanke. U masi izrednika vidio bi prilican broj redara občinskih, te bi napadnuti Hrvati bili — "provocatori" i izrednici.

Bjesniti iredeniško naraslo do ludila otkad je bila podignuta hrvatska gimnazija, ove godine uzdignuta na višu, a najbolidljiviji trn u oku za njih je gimnastičko-ditalačko društvo "Sokol". Ovo je od svog postanka bilo mnogo i mnogo puta napadnuto. Bilo je radi divljačkih napadaja isljedano više djaka talijanske gimnazije i drugovačije kažnjenih, ali ništa ne pomoglo.

Gospodje, koje su polazile hrvatske zabave, bile su od gospodске fukare izpljuvane, insultirane a na nekoje već i ruke položene. Hrvati izazvani, izživđani i — napadnuti od sinova djedovske kulture u dvadesetom veku. Stiegevi hrvatskih društava polomljeni a zatečeni krivci prikazani kao "ignomi". Inostranci nisu mogli javno i u kafanama govoriti svojim jezikom a da nebi bili napadnuti, a napadnuti bi bili ne od tri četiri puta većeg broja, nego bi napadaca bilo na čete, gdjejed na stotine. A redarstvo? U njima Hrvat nije mogao naći nego još pogibeljnijega od svih napadaca. Nazad ne dugo vremena nekoliko Hrvata bili su napadnuti, jer se povračahu sa zabave, od čete gornje fukare, koja se ipak nije usudila navaliiti premda u četverostrukom broju jači dok im nisu došli redari da pretraže Hrvate imaju li sobom oružja, i silenija drugih slučajeva napadaja, koji nisu mogli proći da ih Hrvati hladnokrvno mimoidju i ne budu prisiljeni na reakciju. Politička vlast oružala je slatki sviak dan više odvela mračnika da uzdrži bjesi iredente, te je više puta morala doći u sukob sa nesposobnim redarima, koji već nisu bili nego zaledje talijanaša. I bilo je vrijeme da se jednom zamieni straža na osobnu sigurnost.

Dok su se još zbivali ti nerediti, politička je vlast dozvolila da se u občinskom perivoju drži javna zabava na korist zlosetne "Lege". I sledila je u veter pred-

prošle nedjelje uz sudjelovanje svih skoro zadarskih službenica koje su u ulazi bacele po novčić, a bila je u svom broju nadobudna njihova učeca mladež, koje je podigla pred vratima perivoja jednu gredu a na njoj namjestili takova nešta kao Danteovo sadreno poprje. O kakvoj ozbiljnoj i patriotskoj zabavi ni govora, ali tu se je deralo: "lassa pur" i onu "del si" i u tom deranju sastojala se je ta zabava, gdje je bilo poklika velikoj majci Italiji a svršilo se "Morte ai Croati". Opiti na česni takvog rodoljubija posli kroz grad na čete da izazovu neredit i da napadnu. Jedna takova četa našla na tri Hrvata koji su sjedili pred kafanom i poslali k njima nekoje nadobudne, mešju njima onakovich, koji su već pod tužbom za pogibeljne prietnje i za tešku tjelesnu ozledu zadanu svomu istomisljeniku jer je nije s njim dielio iste nazore da se napadne svaki Hrvat gdjejed se desi zgodna prilika. I zametnuše smutnju, a nije ih bilo nego tristotine. I tu je došlo oružništvo u sukob sa redarstvom, nesposobnim da uzdrži mir i pasivniti na sve neredit po svom običaju. I napadaj bi se svako malo ponovio, te su sama tri Hrvata uzdržala divlju navalu svojom hladnokrvnom obranom. Nego rula rani teško u glavu časom pive činovnika Sena na vjersijskom zavodu, koji je kasnije onuda bio prošao i ustario se u kafani. Tom navalom prevršila se je svaka mjera i moralo se je jednom stati na put i preduzeti sve mjere da se odstrani nesposobno: redarstvo ili bolje pasivno i zaledje talijanaško. Dalmacija je sva morala ustati. I nije bilo sale. Načelnik zadarski, koji prije nije znao ili bolje nije htio da nešto naredi redarstvu, očutivši da mu stolica pod tjelesinom drma, bio je prisiljen da se pospe lugom i pepelom i da podje na namjestništvo moliti i zaklinjati jamčeci da će unaprijed biti mira u gradu. Bio je i izposlovao je kao stari miljenik, ali se je i peganut povratio, a kako se govori: sazvao je prije toga svoju vjernu četu te joj predočio pogibelj i preporučio da barem za sada bude razborita, ne da bude kakovi bi morali biti, nego da se uzdrže jer da Hrvati sve to rade kako da im raspuste občinu. Koji su mu uvjetli postavljeni i što je zadarski načelnik obećao za uzdržanje reda i za sigurnost zadarskih Hrvata, dužan je zem. odbor da sazna i da umiri uzrujane duhove, jer se Hrvati zadarski nemaju nadati u zadarskom redarstvu, već u njemu gledati najpogibeljnijega protivnika. Hrvati neka su na oprezi i neka jednom zapodjenu pošenu borbu, da otmu zadarsku občinu i da je povrate zemlji, kojoj je pripadala bez bojazni i bez straha i bez onih sredstava, s kojima se protivnici služe da se uzdrže osobito sada kad vide, kako je u Zadr razbudjena hrvatska svijest. Bog i Hrvati!

Franina i Jurina.

Fr. Znás ča je rekal jedan Krstičev. pajdaš i meštar va Istroj?
Jur. No?
Fr. Da bi mu jako drago bilo, da bi ga Hrvati grđili, smrdžili i proklinjali zaš da bi ga onput Talijani bolje platili.
Jur. Tako mu je draži zlatan pas, nego dobar glas.
Fr. Ma jušto kako i Krstiču.

Razne vijesti.

Političke.

Austro-Ugarska. S privatnih vijesti doznajemo da se vode u Beču ozbiljni dogovori o tom, komu da se izruči upravu novo stvoriti se imajućeg ministarstva javnih radova. Od kandidata zahtijevaju naime potpuno strukovno znanje. Govori se, da imade mnogo nade, da postane ministrom javnih radova grof Hinko Taaffe, sin pokojnoga ministra-predsjednika Taaffe-a.

U susjednoj Kranjskoj obaviti će se novi zemaljski izbori dne 12. septembra u izvranskih občinah, dne 19. u gradovih i trgovistiših, a dne 22. septembra u velikom posjedu. Braća Slovenci u Kranjskoj imadu dakle pred vrati sabske izbore pa nije čudo, da se već ozbiljno pripravljavu obje stranke za izbornu borbu, koje nebi smjelo biti u Kranjskoj između jednokrvne braće, da je među vodjama naroda više ljubavi do naroda a manje sebičnosti.

Dne 27. t. mj. bijaše zatvoren občinom formom zemaljski sabor u Tropavi. Dne 25. t. mj. bijaše u Štajerskom saboru na dnevnom redu preinaka izbornoga reda, ali pošto nebijahu u sjednici tri četvrtine svih zastupnika, nije sabor po poslovniku mogao stvarati zaključke. Pod predsjedništvom ministra trgovine viteza Calla započeli su u Beču dogovori između odaslanika objiju vlada o novom carinarskom ceniuku.

Solnogradski i štajerski zemaljski sabori bijahu dne 26. t. mj. zatvoreni. U Gorickom saboru svršila je dne 26. t. mj. razprava o gradnji zemaljske ludnice. Da je došlo do konačnoga zaključka o tom predmetu, t. j. da se gradi zemaljska ludnica ima se zahvaliti slovenskim zastupnikom, koji su opet došli u sabor. Sabor je prihvatilo skoro jednoglasno predlog, da se naloži zemaljskomu odboru izradbu nacerta i da providi za nužna sredstva. U sledjećoj sjednici istoga sabora bijaše prihvaćena osnova o ustrojenju zemaljskoga kreditnoga zavoda.

Osnovu je izradio zemaljski kapetan, komu su izrekle zahvale obje stranke. U obće moglo se je opaziti tečajem zadnjeg zasjedanja gorickoga sabora, da su razprave tekle dosta mirno tako da su sve oštrine, koje su prije obstojale, odstranjene. Je li to posledica međusobnog sporazumka ili je dokaz slovenske popustljivosti, koja je nastala usljed razdora u narodnom taboru.

Srbija. Kralj Aleksander primio je dne 28. t. mj. u privatnoj audijenciji turskog generala Handi pašu. Usljed odlučnog zhtijeva ruskoga poslanika na carigradskom dvoru g. Sinovjeva, naložile su turske oblasti, da se postupa strogo proti buntovničkim Albancem i da se pusti na slobodu nečužno zatvorene Srbe. Liberalna stranka imala je prošloga čedna sastanak u Sabcu, da se posavjetuje o kandidatih za predstojeće izbore u narodnu skupštinu. Odlučili su postaviti 10 kandidata. Sastanak taj pozdravio je kralja i kraljicu brzojavno, na što se ovi istim putem zahvalise.

Bugarska. Bugarski vladini listovi pišu, da su svršeni pregovori o zajmu od sto milijuna franaka. Dne 16. t. mj. vratio se je u Sofiju ministar unutarnjih posala, koji je izvestio svoje drugove o pregovorih o tom zajmu. Ministarsko vieće imade stvoriti konačne zaključke u tom poslu. Službeni brzojavni ured iz Sofije oprovraga viest koju su turili u svijet Bugarom neprijateljski listovi, da se kani knez Ferdinand proglasiti bugarskim kraljem.

Rusija. U listu "Rosija" izasla je razprava, u kojoj se odsudjuje poznato pismo generala Ritticha, koji je bio im sokolski svećepost u Pragu. Pisac pita generala, tko ga je ovlastio, da govori u Pragu u ime Rusije. Ograzovana Rusija, da se smije generalovim zastarjelim nazorom. Češki narod da stoji na višem kulturnom stupnju nego li Rusi; ako je pako Srbom, Rumunjem i Rusinom u Ugarskoj slabo,

tomu je najviše kriva njihova nizka kultura.

Italija. Jedan rimski list piše, da kani talijanska vlada osnovati stolicu hrvatskoga — ili po njihovu — srbakoga jezika na sveučilištu u Rimu. Obistini li se ta viest, to će svako slavensko srce sa veseljem pozdraviti taj događaj, jer bi tada Talijani s vremenom zadobiti posve drugo mnjenje o južnih Slavenih i o njihovih opravdanih težnjah.

Pokrajinske:

Značajno odlikovanje. Občinsko zastupstvo Humka (Umag) imenovalo je u svojoj zadnjoj sjednici na predlog načelnika de Franceschi-a počasnim gradjanom zemaljskog zastupnika i prisjednika zemaljskog odbora g. dr. Pier-Antona Gambini-a.

Ovo odlikovanje mora pasti u oči kad se znade, da se je g. Pier-Antonio do skrajnosti zagrizao sa prvaci talijanskoga političkoga društva, koji bi htjeli silomice zagospodariti cilom Istrom. Naš puk navjštini smatra to odlikovanje kao demonstraciju proti Bennati-u, Bartolieu i drugovom, jer mu nije poznato, da bi si bio g. Pier-Antonio stekao toliko zasluga za grad, ili još manje za občinu Humak, a da bi ga išao za to častni naslov počasnog gradjana.

Krstić protjeran iz obćine Volosko-Opatija. U novinah čitamo, da je občinsko zastupstvo Volosko-Opatije u zadnjoj svojoj sjednici zaključilo, da se iz one obćine protjera poznatog plaćenika talijanske gospode Istre — odpadnika. Krstića radi javnog mira i poredka. Predlog za protjeranje, da je zagovarao i občinski zastupnik g. profesor dr. Glax.

Taj zaključak občinskog zastupstva dolazi do duše nješto prekasno, ali je ipak bolje, da je do njega došlo sada, nego li možda još kasnije.

Zaključak občinskog zastupstva Volosko-Opatije — bojimo se — ne će u današnjih okolnostih imati praktične vrijednosti. Evo za što ne.

Pod konac god. 1897 stvorilo je občinsko zastupstvo u Kastvu zaključak, da se iz one obćine izjera Krstić a isto tako važnih razloga, kao što su i oni občinskog zastupstva Volosko-Opatije.

C. kr. kotarski poglavarstvo u Voloskom izjavilo se je proti izgonu Krstićevom. Proti riešiti c. k. kot. poglavarstva u Voloskom podnesla je občina Kastav utok na c. k. namjestništvo u Trstu mjeseca decembra 1897. Na taj utok nije c. k. namjestništvo odgovorilo ni danas. Radi tog zatezanja sa riešitihom rečenog utoka interpellirao je narodni zastupnik dr. Ferri cesarsku vladu u sjednici carevinskoga vieća dne 10. junija 1901. Nit je odgovorilo ministarstvo, nit odgovara c. kr. namjestništvo!

Što imade dakle to značiti? Da je koli politička oblast u Voloskom, toli c. k. namjestništvo u Trstu proti izgonu onog stvora. Na čemu osnivaju rečene oblasti u prolumbu? Mi neznamo. Mi znamo samo to, da ga je tadašnji c. k. politički poglavar u Voloskom g. Aloizij Fabiani opisao najružnijimi bojami. On je kazao u dopisu na c. k. kotarski sud u Voloskom da je

1. Krstić naprasita značaja;
2. da neuziva najbolji glas;
3. da je bio na Rieci više puta policajno kažnjen;
4. da je bio s razloga javnoga poredka iz Rieke izgnan;
5. da je bio dva puta na prvoj istančiji odsuđen radi uvreda postenja;
6. da je isti kadar počinili iz poudze za dobitkom kažnjive čine;
7. da se ga smatra kadrim, da uvriedi službene osobe u vršenju njihove službe;
8. da vlada mnjenje, da on nije ni u čudorednom pogledu bez ljage;
9. da živi odijeljen od svoje zakonite supruge, i

10. da se nebrine za svoju obitelj.

Ove Krstičeve griehne potvrdio je i podpisao tadašnji kapetan Fabiani. On ga je dakle poznavao, stono riječ u dušu — pak je ipak bio protiv njegovu izgonu iz občine Kastav! Tu moraju biti dakle debeli razlozi po sriedi. Jer biti protiv izgonu onakvog stvara jedna politička oblast, koja ga je onako crno opisala — e, neka nam nitko nekaže, da su to čisti poslovi.

Od ono doba pak do sada Krstić se nije u nijednom pogledu poboljšao, dapače sudbeni spisi dokazuju protivno; on je bio od potle svakojako kažnjen i sjedio je više puta u tamnici. Na bolje se nije promijenio, nego na gore. Ali se je od tada promijenio kod političke oblasti u Voloskom sud o njemu — na bolje, i to sto puta na bolje!

Zadnja svjedočba, koju mu je izdao sadašnji politički poglavar g. Scarpa nepozna drugog grieha na Krstiću, nego da neuziva dobar glas kod Hrvata radi njegove silne agitacije i šestokih napada u njegovom listu. Krstić je postao od Fabianijevog Sava Sarpin Pavao! Očistilo se na jednom svih onih smrtnih grieha, te mu ostao još mali grieh radi silne agitacije i šestokih napada, što se pravo za niti nemože smatrati griehom. Preko noći postao je dakle iz Sava — Pava! To je — koliko je nam poznato — prvo čudo ovoga stoljeća.

Dakle:

Ako je bio c. k. kotarski poglavar g. Aloizij Fabiani protiv izgonu onako teškog griehnika, kakvog nam je sam predstavio u svojoj noti od dne 14. februara 1895;

ako se je on protivio izgonu zubi i nokti jednog Sava onakve vrsti; pitamo mi sada, može li dopustiti sadašnji c. k. kotarski kapetan g. pl. Scarpa, da se iz tjera iz občine Volosko-Opalija uglednog muža, kojemu nebi našao na tjelu na duši sa svimi povećali ovoga svijeta druge ljage ili pogriehne, nego li to, da zanj Hrvati nemare jer silno agitira i šestoko napada?

— Može li on pristati na zaključak o izgonu onako velikog preobraćenika, koji je tako rekuć preko noći postao iz Sava Pavao?

Nemože i nesmije, pa makar Hrvati pukali od jada!!

Pišu nam iz Zameta: U Zemetu pred kućom Josipa Hosta našli su u noći od subote na nedjelju ubijena Frana Udovičića tamošnjeg trgovca i krmara. Ležao je na trbuh sav u krvi ogranut, teško ranjen na više mjesta (na ruci, vratu i prsima) sa nekakvim orudjem. Još iste noći prijavio se spomenuti Host sa svojim bratom Antonom starićem od kakvih 60 godina oružničtvu, da su ga oni ubili! U nedjelju jutrom dosla je sudbena komisija na lice mjesta.

Taj kod nas nečuveni događaj djelovao je na ovdješnje pučanstvo užasno.

Nezna se, koji je bio uzrok i što je navelo ubojice do toga koraka. Zna se, da nisu živili u nikakvu neprijateljstvu sa pokojnikom i bili su uvijek na dobru glasu, dočim je pokojnik bio nagle čudi. Ostavlja za sobom udovicu sa četvero djece. Ostalo, što je na stvari, ustanovili će istraga.

Pišu nam iz Novo Vasl kod Poreča. Otvoren je natjecaj za župnika u našem selu. Natjecaj traje do 10. augusta. Želiti bi bilo da so natječe vrijednih naših svećenika.

Dne 4. kolovoza t. g. slaviti će se otvorenje „Hrvatskog Doma“ u Vrblniku.

Iz Osipa pišu 21. t. mj.: U našoj župnoj crkvi pojavao je danas prvu sv. misu g. Ivan Tul bogoslov treće godine u središnjem sjemeništu u Gorici. Naš mladomislj jest rodjen od pripriste kmetske obitelji u susjednih Mačkovićah. Naroda navrvilo je sa svih stranah u našu mjestance, da prisustvuju riedkoj kod naš

crkvenoj svečanosti. Sretni roditelji i rođjaci te svi naši župljani plivali su od veselja gledajući mladog službenika božjeg, gdje na žrtveniku daruje Svevišnjemu prvu svoju nekrvavu žrtvu.

Taj dan bijaše od osobite važnosti za svu našu župu, jer osim mlade mise slavili smo i 300 godišnjicu ustanovljenja naše župe te 100 godišnjicu odkad bijaše postavljen temeljni kamen naše župne crkve.

Danas osam dana pjevati će naš mladomislj sv. misu u crkvi sv. Bartola u rodnom mjestu. Čestitamo srdačno mladomisljku, njegovim roditeljim i našemu narodu što dobiva odlična svećenika.

Iz odbora za pošumljenje istarskega krassa. U zadnjaj sjednici toga odbora razpravljalo se je o utocih, što ih je podneslo sedam šumskih zadruga iz občine Materija i o dvih molbah občine Buzet za promjenu zemljišta, koje bi se imalo pošumliti.

Pregledani bijahu izvještaji o radnjah oko pošumljenja u občinah Jelsane i Kastav; odlučeno bijaše, da se imenuje eventualno šumskog čuvara u Lovranu i da se nabavi neko zemljište šumake zadruge u Obrovom — občina Podgrad.

Za vodnjake u obćini Pomjan. Kao znak blizajućih se zemaljskih izbora imade se smatrati zaključak zemaljskoga odbora u Poreču, kojim se daje nalog gradjevnom odsjeku u Poreču, da učini shodne korake za popravak nekotjih vodnjaka u obćini Pomjan. Veselo Pomjanci, sad će vam gospoda u Poreču graditi ceste i vodnjake... na papiru!

Tečaj poučnih ručnih radnja. Na pitanje c. k. zemaljskoga školskoga vieća za Istru odgovorio je zemaljski odbor u Poreču, da je sklon, da se otvori u prazničkih tečaj poučnih ručnih radnja za učitelje pučkih škola — polag odluke ministarstva bogoštovlja i nastave — na učiteljsku u Kopru sa talijanskim naukovnim jezikom a pod ravnanjem nadučitelja Josipa Parentina iz Poreča. Tečaj će trajati tri čedna i to od dne 16. augusta napried; tečaj taj neće moći polaziti više od 20 učitelja.

U tu svrhu doznačiti će ministarstvo 700 kruna za odštetu učiteljem i za nabavu didaktičkih sredstava. Zemaljski odbor opredijelio je u tu svrhu iz zemaljske zaklade 800 kruna na korist učitelja i učiteljica, koje će polaziti rečeni tečaj.

Država ujedno sa pokrajinom daju ukupno 1500 kruna za taj tečaj, koj će moći polaziti kroz tri čedna najviše 20 učitelja i učiteljica. Bude li ih dakle potpun broj, dobiti će svaki za tri čedna 75 kruna ili nešto više od 3 kruna na dan.

Od tog tečaja izključeni su dakle hrvatski i slovenski učitelji Istre, ili bar oni, koji neznaju talijanski. Nu mi držimo, da su izključeni i oni naši učitelji koji poznaju talijanski jezik, jer će biti bez dvojbe dostatan broj talijanskih učitelja i učiteljica, koje će se za taj tečaj priglasiti i na koje će odlučujući krugovi stalno u prvom redu obzir uzeti.

Vama, hrvatski i slovenski učitelji Istre, netreba dalje naobrazbe, jer ni država ni pokrajina neimaju novaca za Vas!

Razviće nove zastave pjevačkoga društva „Kolo“ u Trstu razvilo se je u veličanstvenu narodnu svečanost. Doček gostova, svečana gostba i popoldnašnji koncert na školskom vrtu kod sv. Jakova sa razvićem zastave ostali će nezbrisivimi kolobari u krasnom lancu te izvredne svečanosti. Na prostranom školskom vrtu kod sv. Jakova sakupilo se toliko mnoštvo naroda da nisi mogao dobiti ni molbom ni groznjam mjestanica, kamo biš se bio urinuo. Računaju, da bijaše tuj na okupu do 10.000 osoba, među kojimi do 500 pjevača, koji su onu razdraganu, veselu i oduševljenu množinu naroda milozvučnom našom pjesmom do kasno u noć zabavljali. Zoranim i materijalnim uspjehom mora biti odbor marljivoga i poduzetoga „Kola“

više nego li zadovoljan, na čemu mu imi srdačno čestitamo!

Tko je tomu kriv? Česte tužbe, koje se podižu proti c. k. učiteljsku u Kopru sa sviju strana, neće i nemogu da prestanu.

Talijani se tuže na slavenske profesore — izuzam ravnatelja, koji je još samo go rodu i jeziku Slovenac —, tuže se na slavenske djake, koji se nemogu u Kopru priljubiti talijanskoj sinjoriji, kao što se nemože s ljubiti vatra i voda; tuže se na njemački jezik, kojim se obtrećuje i muči njihovu mladež — bez svake prave svrhe. Proti tomu zavodu imademo i mi vreću tužba i to proti ravnatelju, koji pazi najviše na prijaznost talijanske gošpode, proti nekotjim profesorom, proti onomu diehu gradjanstva koparskoga koje mrzi i proganja tamošnje djake naše narodnosti i kopačnu proti sustavu, koji vlada u onom zavodu.

Na učiteljsku u Kopru jesu tri odjela, i to za Talijane, Slovence i Hrvate. Nekoje predmete uče ti djaci u svojem materinskom jeziku, a druge i to ponajvažnije u tuđem njim jeziku svima — i to u njemačkom jeziku. Djaci imadu dosta poteškoće sa školskimi predmeti, koje bi ipak kako tako vladali, da je uče svaki u svojem jeziku. Ali kako da naučene ponajže i najvažnije predmete u njemačkom jeziku, što ga jedva nješto malo poznaju.

Što je posljedica toga narivanja i mučenja sa njemačkim jezikom? Posljedica je ta, da djaci nemogu napried, da ostavljaju silom zivot, jer ih profesori hacaju na izpilni no rič: kao snope.

To se na žalost dogodilo u velikom broju i na koncu netom minule školske godine. Žrtvom toga nesretnoga sustava jesu kano i obično i opet hrvatski mladići, koji nepoznaju njemački jezik u onoj mjeri, kao što to sustav zahtjeva. Tih mladića propalo je u tolikom broju, da čovjeka uprav groza hvata na neuspjeha ovaškolje. Ali čujte, pak se snuebivajte.

U I. tečaju bijaše hrvatskih mladića 5, a od tih propali su 4; ostao je dakle 1.

U II. tečaju bilo ih je 6; propali su 4; ostala su 2.

Svi ovi propali su većinom radi nepoznavanja njemačkog jezika u onoj mjeri, kakto školski naert propisuje ili koliko zahtjevaju profesori. U istinu nerazumijemo, što se tim narivanjem njemačkoga jezika postići canli. Zar misle gospoda, da će naši pučki učitelji zamoliti mjesta gdje u Berlinu, Hamburgu ili u Frankfurtu? Neznaju li podrzavatelji onih nezdravil odnošaja na koparskom učiteljsku, da nasemu pučkomu učitelju netreba u praksi njemački jezik. Nama netreba njemački naobraženih učitelja, već vrstnih narodnih učitelja, koji će danas sutra kopati tvrdu ledinu i sjajati svielo nauke u pučkom, hrvatskom ili slovenskom jeziku. Njemački jezik neka goje profesori, ravnatelji i nadzornici među sobom koliko im drago, ali naše nevoljne mladiće neka tim ne muče, jer iz njih nebude nikada Niemaca, kao što neće biti iz Njemaca Hrvata ili Slovenaca. Svakomu dakle svoje, pak što Bog da i sreća junacka.

Hodočaće sa Trsata u Loreč. Odbor za pripravu hodočaća sa Trsata u Loreč javlja, da će se sastati hodočaštnici na Trsatu dne 6. augusta okolo 4 sata poslie podne. Polazak parobroda iz Rieke u 7 sati. Na parobrodu može se dobiti večera za 2-K 60 fl. Pide se plaća posebno. Tko dakle želi na parobrodu večerati i u Loreču objedovati, neka izvoli na podpisana odmah poslati po pr. 8 K. Koji želi imati talijanskog novca, neka izvole naš novac poslati na podpisana. Nešto sitnog novca moći će se dobiti i kod tvrde Korošice na Rieci. Putnog lista u obće ne treba. Putovao će se parobrodima „William“ i „Liburnija“. Tko se zeli o lom osvjedočiti, neka se na parobrodu izvoli obratiti na podpisana. Kod ukrcavanja treba putne karte držati u rukama pri odlasku i povratku.

Želi li ikogod još kakva razjašnjenja, neka se izvoli obratiti na podpisana, pa će odgovor kretom pošte dobiti. Andrija Pobor, župnik u Triblju, z. p. Grizane.]

Šest stipendija za talijanske mladiće poljođelce. Naš slavni zemaljski odbor nezna već kamo bi s novci, što je snaha i naš nevoljni narod u zemaljsku blagajnu, pak nudja eto šest stipendija i talijanskim mladićem, koji se žele podučiti u raznih granah gospodarstva. Svaka stipendija je po 300 kruna i uživati će ju kroz tri godine, oni mladići, koji budu polazili pokusne tečaje na gospodarskom zavodu u Poreču.

Novi ravnatelj toga zavoda g. Cucovich (čitaj Kuković) mudro sutu u razpisu natječaja, da su te stipendije samo za talijanske mladiće Istre, ali nas neće tim zasliepiti, jer znamo, da je sva poduka na rečenom zavodu u svih predmetih jedino u talijanskom jeziku i da je sva uprava onog zavoda izključivo talijanska. Vi hrvatsko-slovenski seljaci Istre netreba poduke u gospodarstvu jer ste nižeg plemena nego li su Talijani. Vama je dosti, da možete plaćati poreze i namete i da je gospoda u Poreču milostivo primaju, pak da diele bogate podpore i stipendije gospodskoj djeci na gimnazijah i sveučilištih a sada eto i talijanskim seljakom, učetim se gospodarstvu u Poreču.

Nesreća ili zločina. Na Sanvinčestini, u šumi Proština nadjeno bijaše ovih dana mrtvo tjelo seljaka Martina Pramića, koji je otisao od kuće čedan dana prije i koga su svuda badava tražili. Na lice mjesta prizvani liečnici ustanoviše, da je pokojnik držao u ruci samokres, nu da je morao biti ustrijelen od tuđe ruke.

Strasna tuča! Iz občine Marezige na Koparsčini pišu nam, da je tamo padala takva debela tuča, da je u čitavoj obćini odnesla bar polovicu grozđja i drugoga priloha, dočim je u selu Labor sve uništila. U tom selu neima niti listića na nikakvoj biljki; grozđja nije ostalo ni zrna isto tako, krompirka, kuruzje itd. Uništena je dapače ista trava. Tri četvrti sata padala je u tom selu tuča debela kao pjest Polja, vinogradi, voćnjaci izgledaju gore nego li usried zime. Pogled na to nesretno selo je upravo grozan, jer nije uništeno sve samo za ovu godinu, nego za više godina unapried: To vriedi osobito za grozđje, vočke itd. Siromašno selo broji 40 kuća, a škodu računaju onim nevoljnim kućegospodarom na preko K 100.000.

Pojmljivo je dakle ono zdvojno stanje, u kojem se nalazi unesrećeno pučanstvo. Bieda i nevolja velika je već sada a što će biti buduće zime, proleću itd. Narod pohaja selom kao bez glave, zdvojna pogleda i potrde duše. Nestalo im je i veselja za djelo pošto vide, da je sva njihova marljivost i sav njihov napor bezuspjeha napram biesnom elementu. Obćinski glavarstvu prijavilo je odmah nesreću koli političkoj oblasti u Kopru, toli namjesničtvu u Trstu zamoliv brzu, bezodvačnu pomoć, bez koje neima tužnomu narodu spasa.

Mi pozivljemo i ovim putem milosrdne ljude, da priskoče na pomoć onim nesretnikom brzom pomoći, bilo novčanom, bilo u naravi. Pomozimo nesretnikom, da nezdvoyo, da se late opet svagdanjeg rada i da zaborave čim prije na nevolju, koja ih je snasla.

Milodare neka se salje obćinskomu glavarstvu u Marezige kod Kopra, koje će imena dobrotvoraca priobćiti u naših listovih.

Izpravak. Nije istina što piše „Naša Sloga“ od utorka 23. julija t. g. br. 57 pod naslovom „Osudjen talijanski svećenik“ da, uslid tužbe, radi uvride postjenja, bivšeg prednika upravnog vieća u Raklju Jakova Travičića je bio talijanski svećenik Nicolich sudjen od Kotarskog suda u Vodnjanu sa globom od 25 kruna, dočim jest čista istina da ja svećenik iz Dalma-

cije tužio sam Jakova Travičića uprav
rađi uvride poštenja i da isti Travičić
bojeći kazne isposlova je, malo dana
prvo rasprave, od Biskupskog Naredbe-
ništva da tužbu ritiriram, što sam u istinu
i učinio, obavjestiv podrugim Travičića,
koji sa svim da je bio o stvari obavješćen
ipak na utanačeni dan pristupio je na
raspru i u mojoj dakako odsutnosti pro-
testirao svoje troškove u iznosu od 27
krunah i nekoliko parah koje ja, veliko
dušno prošleći mu, izplatio sam. Sa što-
vanjem. Ante pop Nicolich
zupe upravitelj

Rakalj kod Raše 27/1 1901.

Iz drugih krajeva.

† Gref Gjuro Jelačić podmaršal u
miru, brat slavnog hrvatskog bana Josipa,
umro je dne 20. t. mj. u 96 godini. Su-
djelovao je vrlo junački u svim ratovima
u Italiji, te bude umirovljen god. 1861,
koje godine bio je imenovan podbanom.
Prigodno prisege za podbana izrekao je zna-
čajne ove doslovne riječi: „Ja bi volio vi-
djjeti narod naš pod turskim jarmom sku-
čen, nego pod izključivim uplivom drugih
naših izobraženih sudjeda“. Slava Gjuri
Jelačiću!

Gosp. Nikola Valjalo sakupio na
piru gospodina Antuna Kanduš, maši-
niste parobrodarskoga društva „Adrije“
sa gospodjicom Luizom Markuza, kćerkom
ovdješnjega posjednika Irgovca gosp. Jo-
sipa Markuze K 16. Mladom paru uz
zahvalu i čestitke!

Na korist družbe sv. Cirila i Me-
toda. Poznati hrvatski dramatički umjet-
nici supruzi Gavrilović priredili su u ne-
djelju u velikoj dvorani građanske streljane
u Zagrebu umjetničku predstavu Freiden-
reihovih „Graničara“ sa 4 osobe, u kojoj
je g. Gavrilović glumio 4 uloge. Jedan
dio čistoga prihoda namienio je naš vried-
ni Gavrilović družbi sv. Cirila i Metoda.
Hvalimo na plemenitom činu!

Razdor u građanskom zastupstvu na
Rieci. Od tamo pišu nam, da su gradski
zastupnici gg. H. Descovich, D. Mohovich
i M. Pakurić položili u ruke načelnika
dra. Maylendera čast gradskih zastupnika.
Taj svoj odlučni korak opravdavaju time,
što se neslažu sa najnovijimi naredbami
mađjarske vlade, kojima se vriedja auto-
nomija grada Rieke. Zlobna istarska irre-
denta podmieće tim poštenjakom, da su se
odvažili na taj korak jer da su Hrvati!
Zar ste vi irredentišti Hrvate birali?!

Krzmanje pučkih učitelja. Stru-
kovni list talijanskog učiteljstva južnoga
Tirola „Didascalico“ grozi se u zadnjem
broju, da neće podučavati u pučkih ško-
lah dok mu se nepoboljša materijalno
stanje.

Gospoda učitelji južnoga Tirola po-
slići će svoju svrhu budu li složni i uz-
trajni.

Listnica uredništva i uprave.

G. dopisnik Zadar. — Vrlo žalimo,
da nam prostor lista nedepušta donasati
pjesničkih sastavaka, te zato i vaše pjesme
nemožemo tiskati.

Restauracija ■ ■ ■

ŠEPUKA - PAZIN

sa sobami za prespavanje
preporuča se

p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan
posjet, obećajut uvijek najtočniju pošlogu
uz dobru domaću kuhinju te razodj d-
sertna vina, liker i slastiice.

Rudarsko

upraviteljstvo

društva

„Bosnia“

u

Sinjakovu,

pošta Jajce u Bosni,
preuzima stari bakar
pojediniice čist i ka-
laisan, nadalje mje-
denu rudu svake vrsti
uz jako povoljne uvjete.

OBJAVA.

Podpisanomu je čast javiti, da sa da-
nom 1. kolovoza 1901. otvara svoju

odvjetničku pisarnu

u PULI, Via Circonvallazione br. 21 (kuća
Malusà) prizemno.

Sa štovanjem

Dr. Ivan Zuccoņ,
odvjetnik.

Treći svezak

Povjest * * Hrvata

od prof. Vjek. Klaića.

Do sada izšla tri svezaka dajemo
uz mjesečne odplate po K. 4.—

Upravo je izšlo treći
svezak (drugoga svezka
drugi dio) zname-
nitoga djela:

Povjest Hrvata

od najstarijih vremena do svršetka 19. stoljeća.

Ovaj svezak obuhvaća 20 stran-
panih arata, ukračen je sa 77 slika,
a štiji nevezan 6 kruna, tvrde vezan
8 kruna.

Napisao je

VJEKOSLAV KLAJĆ.

Koliko vrijedi djelo prof. Vjekoslava Klaića o povjesti Hrvata, pri-
znala je u najnovije doba i slavna

„Matice Hrvatska“, dosuđivši piscu nagrade
grofa Ivana Nep. Draškovića za godinu 1900.

Pozivamo sve dosadašnje predbrojnike da si nabave ovaj naj-
noviji svezak, a ujedno molimo, da svaki u krugu svojih poznatih,
ovo za nes toli važno djelo, toplo preporuča za nabavu.

Da olahkotimo novim predbrojnikom nabavu do sada izšlih
3 svezaka, to evo javljamo, da smo pripravni sve do sada izšle
svezke davati na mjesečne odplate.

Kod naručbe ili primanja knjiga imade se platiti prva od-
plata od K. 4.— a ostatak točno
svakoga uzastopce sliedećega 1-ga
u mjesecu.

Naručbe prima vrata knjižara i naklad-
nika

Knjžara Lav. Hartmana

(Kugli i Deutich) u Zagrebu.

Treći svezak

Rodoljubi!

Kupajte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Nenadkriljivo sredstvo proti bolestim želuca i probavila jest LJEKOVITA ŽIVOTNA ESENCIJA

iz ljekarna

„k crnom orlu“ K. Germana u Beovaru

djeluje najuspješnije kod svih bolesti želuca, kao što su: slabost, pomanjkanje
tekućine, nadutost, podrigivanje, žgaravica, mučnina, omaglica,
slabost, grčevi, zatvor čista, hemoroidi, kao i kod bolesti jetara
i slezena. Neutralizira prekomjernu kiselinu želuca i čini svučinu svaki drugi
prašk osobito posle prekomjernog i prelaznog jela.

Pripravljena iz blago djelujućih bilinskih sokova, djeluje ova esencija kao blago
stvarajuće sredstvo, a jer je ugodno nargorko ukusa, imade stoga tu prednost, da ju
može i onaj uzimati, koji drugih gorkih ljekova uzeti nemože a posve je neškodljiva i
kod dalje i redovite uporate.

Ciena bočice 4 kr. 40 st. poštom najmanje 2 bočice 3 kruna.

Prava samo onda, ako je svaka bočica providjena imenomom i svrskom

ljekarna „k crnom orlu“ K. Germana u Beovaru, u Hrvatskoj.

Vrstnoća i uspješno djelovanje ove životne esencije dokazuje mnoštvo priznanica,

od kojih nekoliko najnovijih ovdje otkajemo:

Zivotna esencija g. Germana, ljekarnika
u Beovaru mogu bolujućoj publici što top-
lije preporučiti, jer sam se i osobno uvjerio,
a i kod svojih župljana, kojima sam ova
preparaciju kod želučane boli, da je od
izvrsnoga uspjeha.

Trojstvo, 5. X. 1900.

Medeotti, župnik.

Veleštovani gospodine!

Molim po donosiocu ovoga pisma poslati
mi bočicu Vaše životne esencije. Istini za
volju moram Vam priznati, da ču taj lijek
ne samo radi ugodnog teka, već i radi svoje
ljekovitosti svakom što topilje preporučiti.
Ja sam došle bio primoran razne ljekove
upotrebljavati radi neprobavljivosti, ali Vam
i opet moram reći, da je velika većina tih
po meni uzetih ljekova prouzokovala toli
Osim toga držim na zalih svje medicinske
specijalitate od kojih osobito preporučam:

Trputčev sok koji se upotrebljava uspješno proti kašlju, probali i ka-
taru u plućima, promuklosti grla i t. d.

Mazilo proti kostobolji
izvrsno sredstvo proti reumatizmu, ulogam,
trganju u kostima, sgrčenju žila, otoku
eglobova, boli u krsima i t. d.

bolji koli i drugih neugodnosti, dotim Vasa
životna esencija uz krusan uspjeh te nen-
godnoće ne prouzokuje.
Beovar, 24. V. 1900.
Dr. Rudolfo Stumpf.

Rado prihvaćam zgodu, da Vam izradim
moje priznanje radi uspješnog djelovanja i
izvrstne ljekovitosti Vaše životne esencije.

Ja i moje teške upotrebljavamo lizu naj-
boljima uspjehom tako bez nje već ni biti
mogle aebi.

Beovar, 18. VIII. 1900. Jalka Posavac.

Od svih sličnih ljekarnja dajem Vašoj
životnoj esenciji prednost, jer sam se osvie-
dočila, da sa samo ona i kod duže porabe
nikakvih štetnih posljedica neostavlja.

Skjapana pl. Franković.

predstojućica. Isprovjebite školu u Sarajevu.

Osim toga držim na zalih svje medicinske
specijalitate od kojih osobito preporučam: